

Aluehallintovirasto

*Vuorohoito varhaiskasvatuksessa lasten opetuksen,
kasvun ja kehityksen sekä vanhemmuuden tukijana
OHOI-seminaari
21.9.2016 Jyväskylä*

*Marja-Liisa Keski-Rauska, KT
ylitarkastaja (varhaiskasvatus)
Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto*

MIKSI VARHAISKASVATUS ON TÄRKEÄÄ?

- Kaikki keskeiset kehitykselliset muutokset tapahtuvat ennen kouluikää (esim. Bruner, 1987; Piaget, 1928; Vygotsky, 1978).
- Laadukkaalla varhaiskasvatuksella on nuoruusikään saakka ulottuvia positiivisia vaikutuksia ennustaen myöhempää kognitiivis-akateemista kompetenssia/kyvykkyyttä (Vandell, et al., 2010).
- Varhaiskasvatuksella keskeinen rooli eriarvoisuuden ehkäisemisessä ja koulutuksen periytyvyyden negatiivisten ulottuvuuksien/vaikutusten ehkäisemisessä

Education for All

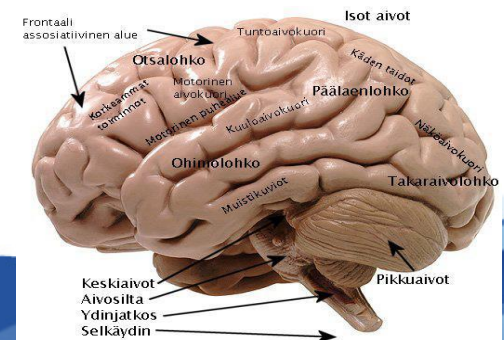
- Erilaiset kehitys/toimintaympäristöt “kilpailevat” lasten ajasta ja elämästä

- Varhaiskasvatuksessa näkyvät yhteiskunnassa tapahtuvat rakenteelliset, kulttuuriset ja taloudelliset muutokset ja niiden vaikutus lapsiin ja lapsuuteen

- Aivotutkimus: Kasvuympäristön merkitys aivojen kehitykselle

Starting Strong IV
MONITORING QUALITY IN EARLY CHILDHOOD
EDUCATION AND CARE

Varhaiskasvatuksen perustehtävä

Varhaiskasvatuslaki (1 §)

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen **suunnitelmallista ja tavoitteellista** kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu **erityisesti pedagogiikka**.

Varhaiskasvatuksen tavoitteet (2 a §)

- 1) **edistää** jokaisen lapsen iän ja kehityksen mukaista kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia;
- 2) **tukea** lapsen oppimisen edellytyksiä ja edistää elinikäistä oppimista ja koulutuksellisen tasa-arvon toteuttamista;
- 3) **toteuttaa** lapsen leikkiin, liikkumiseen, taiteisiin ja kulttuuriperintöön perustuvaa monipuolista pedagogista toimintaa ja mahdollistaa myönteiset oppimiskokemukset;
- 4) **varmistaa** kehittävä, oppimista edistävä, terveellinen ja turvallinen varhaiskasvatusympäristö;

5) **turvata** lasta kunnioittava toimintatapa ja mahdollisimman pysyvät vuorovaikutussuhteet lasten ja varhaiskasvatushenkilöstön välillä;

6) **antaa** kaikille lapsille yhdenvertaiset mahdollisuudet varhaiskasvatukseen, edistää sukupuolten tasa-arvoa sekä antaa valmiuksia ymmärtää ja kunnioittaa yleistä kulttuuriperinnettä sekä kunkin kielellistä, kulttuurista, uskonnollista ja katsomuksellista taustaa;

7) **tunnistaa** lapsen yksilöllisen tuen tarve ja järjestää tarkoituksenmukaista tukea varhaiskasvatuksessa tarpeen ilmettyä tarvittaessa monialaisessa yhteistyössä;

8) **kehittää** lapsen yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja, edistää lapsen toimimista vertaisryhmässä sekä ohjata eettisesti vastuulliseen ja kestävään toimintaan, toisten ihmisten kunnioittamiseen ja yhteiskunnan jäsenyyteen;

9) **varmistaa** lapsen mahdollisuus osallistua ja saada vaikuttaa itseään koskeviin asioihin;

10) **toimia** yhdessä lapsen sekä lapsen vanhemman tai muun huoltajan kanssa lapsen tasapainoisen kehityksen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin parhaaksi sekä tukea lapsen vanhempaa tai muuta huoltajaa kasvatustyössä.

VASU 2017 tavoitteena
*... on luoda paremmat edellytykset kasvatus- ja opetustyölle, lasten hyvinvoinnille ja oppimiselle sekä kestäväälle tulevaisuudelle varhaiskasvatuksessa.
... on kirkastaa varhaiskasvatuksen merkitystä osana lapsen elinikäistä kasvun ja oppimisen polkua sekä kehittää varhaiskasvatuksen laatua valtakunnallisesti.*

Varhaiskasvatus, opetus ja (vuoro)hoito

LAPSEN ETU

■ LAPSEN VASU

- Varhaiskasvatuksen, opetuksen ja hoidon suunnittelu

■ OSALLISUUS

- Lapsen osallisuus
- Lapsen vanhemman/huoltajan osallisuus

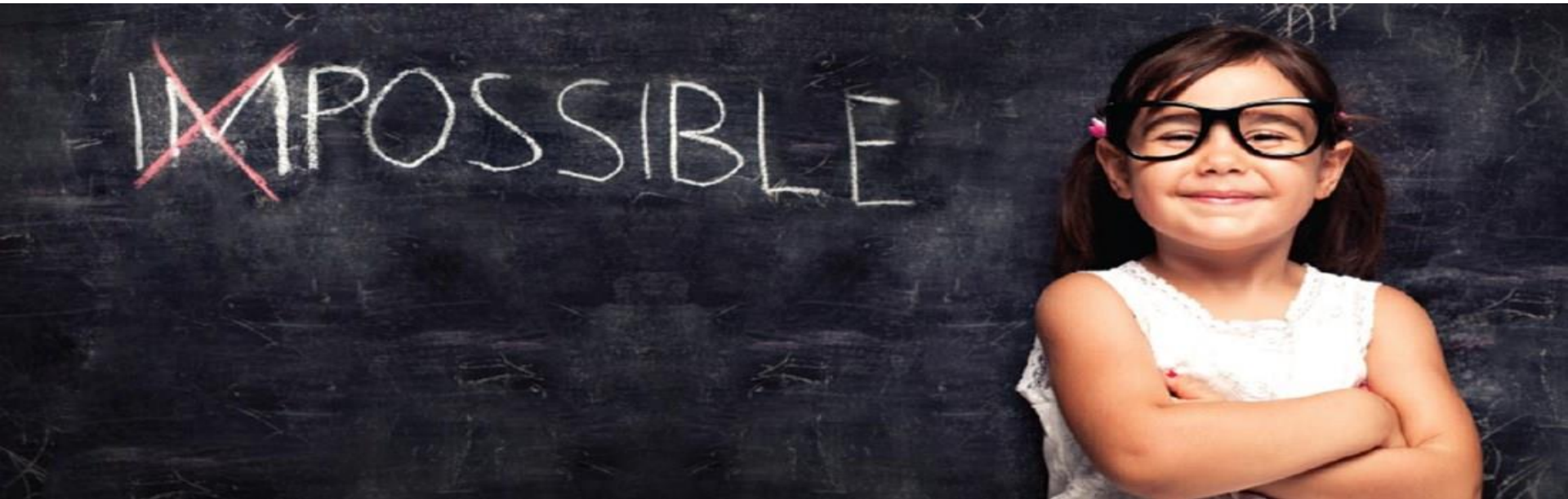
LAPSEN ETU TOIMINTAA JÄRJESTETTÄESSÄ

- Rajaaminen – hallintopäätös (esim. lautakuntapäätös)
  - Irrallaan lapsen edun ja osallisuuden pohdinnan kanssa?
- Esimerkkinä erilaiset ruokailuun liittyvät säännöt

”Varhaiskasvatuksessa olevalle lapselle on järjestettävä lapsen ravitsemustarpeet täyttävä terveellinen ja tarpeellinen ravinto, jollei muun kuin päiväkodissa tai perhepäivähoidossa annetun varhaiskasvatuksen luonteesta muuta johdu. Ruokailu on oltava tarkoituksenmukaisesti järjestetty ja ohjattu.” (2 b §)

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma (7 a §)

- Suunnitelmaan on lain mukaan kirjattava
  - *tavoitteet varhaiskasvatuksen toteuttamiseksi lapsen kehitystä, oppimista ja hyvinvointia tukevalla tavalla*
- **Lapsen mielipide on selvitettävä ja otettava huomioon** varhaiskasvatussuunnitelmaa laadittaessa

Pienten lasten osallisuus

- Ilo ja innostus
  - Myönteiset tunnekokemukset, ilo ja uutta luova toiminta edistävät oppimista ja innostavat kehittämään omaa osaamista (EOPS).
- Lapsen sitoutuminen intensiivisesti oppimiseen ja vuorovaikutukseen
- Näkökulmia osallisuuden tukemiseen:
  - Osallisuus työvälineenä; **pedagogiset työtavat** ja lapsen kompetenssia tukeva **oppimisympäristö**
  - Osallisuus **demokraattisena kasvatuksena**
  - Osallisuus **sosiokulttuurista oppimiskäsitystä tukevana toimintana**

(Leinonen 2014)

Lapsi, vanhemmat ja osallisuus (7 b §)

- Lapsen varhaiskasvatusta suunniteltaessa, toteutettaessa ja arvioitaessa **lapsen mielipide ja toivomukset on selvitettävä** ja otettava huomioon hänen ikänsä ja kehityksensä edellyttämällä tavalla.
- Lapsen vanhemmille tai muille huoltajille **on annettava mahdollisuus osallistua** ja vaikuttaa lapsensa varhaiskasvatuksen suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin.
- Lapsille ja heidän vanhemmilleen tai muille huoltajilleen **on toimintayksikössä järjestettävä** säännöllisesti mahdollisuus osallistua varhaiskasvatuksen suunnitteluun ja arviointiin.

Sivistysvaliokunnan suuntaviivoja varhaiskasvatuslain II vaiheen jatkovalmistelulle

- Suomessa varhaiskasvatuksen toteuttamisen tärkeänä periaatteena on edelleen ”educare”-malli, jossa kasvatus, opetus ja hoito muodostavat sisällöllisen kokonaisuuden – **Miten tämä toteutuu vuorohoidossa?**
- Lasten tasa-arvon toteutuminen edellyttää, että varhaiskasvatuksesta luodaan sisällöllisesti vahva kokonaisuus, jonka avulla syrjäytymiskehitykseen voidaan puuttua jo varhaislapsuudessa – **Vuorohoidon vahvuudet?**

Liikunta varhaiskasvatuksessa

Jokaisen lapsen oikeus

Kiitos ja Innostavaa Syksyä!

